

CVETJE

z vertov svetega Frančiška.

VIII. tečaj.

V Gorici, 1888.

3. zvezek.

Angeljsko češčenje.

Lepa navada, da Marijo trikrat na dan poča stimo, se je pri nas vže davno razširila in dobro vkorenila. Tudi ti, dragi bravec, kaj ne, počastiš Marijo vsak dan zjutraj, o poldne in zvečer, ko moliš angeljsko češčenje. Ako bi vedel, kakšne milosti in dobrote bi lahko zajemal iz te molitve, molil bi jo gotovo še bolj pobožno kaker do zdaj. Mislim, da ti vstrežem, ako ti kratko razložim dvojno korist angeljskega češčenja. Gdor pobožno moli angeljsko češčenje, dobiva dvojno korist: živi pobožniše in se vdeležuje odpustkov, podeljenih tej molitvi.

1. Gdor pazljivo moli angeljsko češčenje, živi vedno boljše in pobožniše. Zjutraj, ko sliši dan zvoniti, spomni se, da je Kristus zjutraj od mertvih vstal in na novo živeti začel. Na to sklene, da hoče tudi on vstati iz grešnega življenja in začeti novo, dobro življenje. Svoje delo in opravilo zroči Bogu in ves vdan v voljo božjo sklene, da hoče ta dan delati kar in kaker Bog hoče ter se ogibati vsakega greha, posebno pa tega, ketelega dela vže več let. Ako bi ponovil ta sklep in namen vsako jutro, živel bi vse drugače. In kako hitro in lahko to storiš!

O poludne je šel Kristus v nebesa, in ko zvon, spominja nas zvon na Kristusov vnebohod. Ko strujen delati prenehaš in zmoliš angeljsko češčenje, ozri se proti nebu in prevdarjaj: „Kaj

pomaga človeku, če ves svet pridobi, svojo dušo pa pogubi?“ (Mat. 16, 26.). Kaj mi bo pomagalo, ako ves dan delam in se trudim, če si pa z grehom nebesa zapiram? Ozirati se tedaj moram proti nebesom, kaker me opominja sveti apostolj Pavel, ki pravi: „Ako ste tedaj vstali s Kristusom, iščite, kar je gori, kjer je Kristus, sedeč na desnici božji; hrepenite po tistem, kar je zgoraj, ne pa po tem, kar je na zemlji“. (Kološ. 3, 1.). To kratko premišljevanje te bo nagibalo, da se bodeš popoldne varoval greha in več ali manj dobrega storil za nebesa.

Zvečer no zvonjenje angeljskega češčenja spominja kristijana, da je o tem času začel Kristus terpeti. Ako dobro prevdariš, zakaj je Jezus terpel in vmerl na sv. križu, odločiti se moraš, ako nisi terdovraten grešnik, da ne boš več grešil, temuč pokoro delal za storjene grehe. Ako zvečer pobožno odmoliš angeljsko češčenje in saj nekoliko premišliš Kristusovo terpljenje, mislim, da ne boš grešil tisto noč, temuč boš rekel: „V miru na to bom spal in počival“. (Ps. 4, 9.). Ako pa ne moreš spati, boš molil ali pa premišljeval, kaj in koliko je preterpel za tebe Jezus zadnjo noč pred svojo smertjo. Ako bi vsak kristijan zvečer pobožno zmolil angeljsko češčenje in nekoliko premišljeval, ali se saj zmislil na Kristusovo terpljenje, koliko manj greha bi bilo na svetu! — Ali to še ni vse, kar moreš dobiti, ako pobožno moliš angeljsko češčenje; vdeležiti se moreš tudi odpustkov, ki so podeljeni tej molitvi.

2. Da bi se ta dobra navada širila in ohranila, so podelili Benedikt XIII. (14. sept. 1724) vsem pravovernim kristijanom 100 dni odpustka za vsakokrat, ko zjutraj, o poludne in zvečer zmolijo angeljsko češčenje. Kedor pa moli ves mesec in gre s tem namenom k spovedi in svetemu obhajilu in moli po namenu sv. očeta, zadobi popolni odpustek enkrat v mescu, katerikoli dan. Ako se hočeš vdeleževati teh odpustkov moraš:

pervič moliti to, kar je zapovedano. Po narnovejši naredbi (15. marc. 1884) moraš moliti: angelj Gospodov je oznanil... s tremi Češčena Marija, potem Ÿ prosi za nas... R̄ da bomo vredni... in nato molitev: Svojo milost... V velikonočnem času moli: Veseli se kraljica nebeška aleluja... Ÿ veseli in raduj se devica Marija aleluja, R̄ ker je res vstal... in molitev: O Bog, ki si po vstajenji. Vse te molitve najdeš mej molitvami, ki jih duhovni molijo v cerkvi po litanijah Matere božje. Gdor ne zna z glave teh molitev, ali ne brati, naj moli petkrat Češčena Marija.

Moliti moraš, drugič, ko zvoní, ako si pa z opravičenim vzrokom zaderžan, postavim, da ne slišiš zvona, moli zjutraj, okoli poludne in protu večeru.

Tretjič, ko moliš angeljsko češčenje, moraš klečati. Stojč moli v soboto zvečer, v nedeljo in od poludneva velike sobote do večera pred praznikom presvete Trojice. Ako z opravičenim vzrokom zaderžan ne moreš klečati, ko moliš, se tudi tako vdeležiš odpustkov.

Cetertič, moli vredno, pazljivo in pobožno.

Tretjeredniki in tretjerednice, glejte kaj dobrega vam pri naša angeljsko češčenje, ako je pobožno molite! Molite tedaj pobožno angeljsko češčenje; skerbite, da bodo molili tudi vaši otroci, posli in delavci. Molite, ako je mogoče, z družino na glas, znane so vam gotovo Kristusove besede: „Kjer sta dva, ali kjer so trije zbrani v mojem imenu, tam sem jaz v sredi mej njimi“. (Mat. 18, 20.)

— A. —

Življenje sv. Janeza Kapistrana.

III. poglavje.

Zagovornik češčenja Jezusovega imena;
prerok; predstojnik ređu.

1. O Jezus presladko ime,
Ki vlivaš radost nam v sercé;
Pa bolj ko med in bolj ko vse
Nazočnost tvoja sladka je.

Tako slávi stara cerkvena pesem Jezusovo presladko ime. In zakaj bi ga ne! Saj uči pervak apostoljev, da se v tem imenu priklanjajo kolena vseh, ki so na zemlji, pod zemljo in v nebesih.

Razna imena so preroki v starem zakonu dajali prihodnjemu Odrešeniku. Ali vsa presega ime „Jezus.“ — Ko sta šla Peter in Janez v tempelj molit, prosi ju miloščine berač, ki je bil hrom. Peter reče, da zlata in srebra nimata, kar pa imata, to mu hočeta dati. Na to mu veli v „Jezusovem“ imenu, naj vstane in hodi. Na ta čudež, ki ga je Peter storil, pokliče starestinstvo judovsko apostolja pred zbor, češ, naj se opravičita.

Peter, napolnjen sè sv. Duhom govori zboru tako: „Poglavarji ljudstva in starešine, poslušajte! Ako sva midva denes vprašana za dobroto, bolnemu človeku storjeno, po kateri je ta ozdravljen: bodi znano vam vsem in vsemu Izraelovemu ljudstvu, da v imenu našega gospoda Jezusa Kristusa Nazareškega, ki ste ga vi križali, Bog pa ga je obudil od mrtvih, v tem imenu stoji pred vami zdrav. Ta je kamen, keterega ste zaverгли vi zidarji, kateri je pa postal vogalnik. In v nikomer drugem ni zveličanja, zakaj nobeno drugo ime pod nebom ni dano ljudem, v katerem bi mogli zveličani biti.“ (Djan. ap. 4, 8—12.). — In res! pred tem imenom so se rušili stebri in stene marmeljnatih paganskih tempeljnov, v prah in pepel so se drobili olepotičeni darilniki in bronasti kipi malikov. Pred svitlimi žarki, ki se izlivajo iz tega imena, zbežala je črna tema neverstva, zginil je mrak puščobne zmote in dvojbe siva megla. S tem imenom so stopali oznanjevalci sv. evangelija pred kralje in cesarje ter narode sveta, oznanjujoč jim enega živega Boga, keterega veličanstvo napolnjuje nebo in zemljo, keterega svetost ima dopadajenje le nad ljubeznijo mej ljudmi in čistim življenjem. V tem imenu so se godila in se še gode nezaslišana čuda. Slepim so se odpirale oči, gluhim ušesa; mutastim se je razvozlaval jezik, hromim so se ozdravljali udje, oživljala trupla mrtvim. Zato so v sv. cerkvi vedno visoko častili sladko ime „Jezusovo“ in cerkveni očetje v svojih spisih poveličevali moč tega sv. imena. Naj omenim le sv. Bernarda in Bonaventuro. Oba ta cerkvena učnika sta v svojih spisih preslavljala moč „Jezusovega“ imena. Ali koncem 13. in v 14. stoletja je pa jela pešati pobožnost do najsvetejšega imena Jezusovega. Propalo pa je s tem, rekel bi, skoraj popolnoma pravo cerkveno življenje, ker so zapustili vir vseh milosti.

Ker pa Jezus na vekomaj po svoji obljubi ne zapusti svoje neveste, katoliške cerkve, obudil je može, ki naj preslavljaajo njegovo sv. ime. Ta slavna moža sta bila sv. Bernardin Sijenski in Janez Kapistran.

Leta 1425 je pričel Bernardin v svojih pridigah priporočiti češčenje Jezusovega presladkega imena. V ta namen je dal naslikati to presveto ime sè zlatimi čerkami obdano od sončnih žarkov. Po pridigi je to tablico navadno pokazal poslušavcem, da bi jih toliko bolj spodbudil k češčenju. Ko je leta 1427 sv. Bernardin tudi v Viterbi priporočal svojim poslušalcem, naj ča-

ste presladko Jezusovo ime, ni bilo to neketerim po volji; zato-
žijo ga papežu, češ, da narod spodbuja k malikovavstvu ter
sploh uči krivo vero. Papež Martin V. pokliče Bernardina v Rim,
da se opraviči o tem, kar ga tožijo. Kot pokoren sin sv. katoli-
ške cerkve se brez pomude odpravi na pot. Saj si je bil svesti, da
bo po moči presvetega imena Jezusovega osramotil svoje obre-
kovavce. Ko pride k sv. očetu, pade na kolena ter pravi: „Sve-
ti oče! jaz verujem in učim, kar veruje in uči katoliška cerkev;
druzega nisem nigdar učil. Jezusovo ime sem pa zato tako častil
in poslušavce častiti učil, da bi jih tem bolj poterdil v pravi veri.
— Na ta odgovor papež poslovi Bernardina; prepové mu pa pri-
digovati ali sploh iz Rima iti. Mej tem pa pooblasti učene bogo-
slovce, naj natanko preiščejo spise in pridige Bernardinove ter
o tem poročé apostoljskemu sedežu. Sveti Bernardin se ni menil
za taka obrekovanja in druga zasramovanja, ketera so njegovi
sovražniki trosili proti njemu. Marveč je bil vesel, da je bil vre-
dnega spoznan po zgledu aposteljnov, kaj terpeti zavoljo Jezu-
sovega imena.

Častivci in prijatelji Bernardina Sijenskega v Rimu so tudi
zvedeli o obrekovanji in sumničenji krivoverstva. Kot najboljše-
ga zagovornika po krivem obdolženega Bernardina so si mislili
našega Janeza. Leta pa je bil v tem času na Napolitanskem; tja
ga je bila pozvala kraljica Ivana, ki ga je nad vse čislala; stor-
il pa je bil marsikaj dobrega v njenem kraljestvu. Berzo mu
sporoče o dogodku v Rimu. Janez Kapistran je imel ravno misi-
jon v mestu Rijeti (Rieti). Slišati pa, kaj sumničijo njegovega
učenika, ki ga je nad vse ljubil in spoštoval kot svetnika, po-
pusti vse, in se napoti v Rim, da mu bo zagovornik. Gredoč ob-
išče mesto Akvilo, kjer je imel shranjene svoje knjige in tabli-
ce, na katerih je bilo naslikano najsvetejše ime Jezusovo. Tudi
je dal naslikati najsvetejše ime Jezusovo na bandero. S
tem banderom se odpravi proti Rimu. Najodličnejši meščani
ga spremljajo v sprevodu. Razume se samo ob sebi, da je mej
potom število spremljevalcev vedno bolj naraščalo. Gredé so pre-
pevali razne pesmi na čast Jezusovemu imenu. Pred mestnimi
vrati rimskimi obstoji sprevod, vedno pevajoč staro cerkveno pesem:

Ne poje jezik lepšega,
Za uho ni milejega,
Ne misli človek slajega,
Ko tebe, Sinu božjega.

Naj Jezus bo veselje nam,
Ki zvestim bo plačilo tam!
Naj slava naša njemu bo
Vse čase, vseh vekóv verstó!

Pred mestnimi vrati se sprevedu pridruži še mnogo rimskih meščanov in častivcev Jezusovega imena. Ves spreved se pomi-ka po ulicah na kraj, kjer so bili ravno učeni možje zbrani, da rabsodijo v očitnem zboru o zadevi sv. Bernardina. Netrojna množica, pod zastavo „najsrvetejšega Jezusovega imena“ pride do poslopja, prepevajoč po mestu:

„Naj peva jezik Jezusa,
Življenje naj posnema ga,
Sercé le njega ljubi naj,
Ko dones, tako vekomaj!“

Ko papež Martin V. vidi ta veličastni spreved, stopijo mu solze v oči. Tudi zapové, naj se obravnava preloži na drugi dan, Janezu Kapistranu pa dovoli, da sme pri javni razpravi (disputaciji), — kaker so bile tedaj običajne — zagovarjati svojega učenika.

Ob določenem dnevi so se zbrali nasprotniki in zagovorniki v cerkvi sv. Petra. Nasprotniki so skušali dokazati, da so pridige in spisi Bernardina Sijenskega, nasprotni sv. pismu in postavam katoliške cerkve. Bernardin je odgovarjal na vsako obtožbo svojih nasprotnikov ter dokazal, da je katoliška cerkev vedno častila Jezusovo ime, in da v svojih spisih in pridigah ne uči nič novega. Potem zagovarja še Janez Kapistran ob navzočnosti papeževí nauk Bernardina Sijenskega s toliko navdušenostjo, bistroumnostjo in učenostjo, da ga je vse občudovalo, sovražniki in nasprotniki so morali vmolkniti. Papež Martin V. je jasno spoznal, da so ga tožili le iz sovraštva in zavida. Ničesar ni bilo niti v spisih, niti v pridigah njegovih, kar bi nasprotovalo uku katoliške cerkve. Drugi dan pokliče papež Bernardina k sebi, ga objame in blagoslovi. Tudi mu dovoli, da sme povsod pridigovati, širiti češčenje Jezusovega presladkega imena in naslikano kazati poslušavcem, da jih s tem še tem bolj spodbudi k tej pobožnosti. Bernardinovi nasprotniki so dosegli ravno nasprotno od tega, kar so namerjavali. Papež Martin V. je zapovedal, da se ima v zadoščenje nečasti, ki se godi Jezusovemu imenu, v Rimu praznovati po vseh cerkvah posebna slovesnost na čast najsrvetejšemu imenu. Te slovesnosti se morajo vdeležiti vsi duhovni

in redovniki. Visoko v cerkvi sv. Petra pa je ob slovesnosti vihralo bandero, na katerem se je lesketalo presveto Jezusovo ime, kaker sta ga imela naslikano naša misijonarja Bernardin in Kapistran. — Ker pa je naš gospod in izveličar prejel to sveto ime, ker je bil svojemu nebeškemu Očetu pokoren do smerti na lesu sv. križa, vzkazal je papež, naj se nad srednjo čerko naslika tudi križ. V tej podobi naj se v bodoče slika najsvetejše Jezusovo ime, da ga verni časte in molijo. Za nekoliko časa so nasprotniki vmolknili. Ko pa je papež Martin V. zatisnil oči in mu nasledoval Evgenij IV., derznili so se zopet obrekovati naša misijonarja. Sv. Bernardin je imel misijonske pridige v Bolonji leta 1432. Od vseh krajev je vrelo ljudstvo skupaj, da poslušša pridige sv. moža. Da bi češčenje presv. Jezusovega imena tem lažje priporočal, lesketalo se je to sveto ime na velikem oltarji. Zopet so nasprotniki zahtevali, naj se ta podoba odstrani z oltarja, — in to so tudi dosegli. Pa berzo posreduje zopet Janez Kapistran za Bernardina pri papežu, ki je vzkazal, naj se zopet slika s presv. imenom postavi na oltar. Nasprotnika, Ludovika iz Pize, ki je bil inkvizitor, toraj čuvaj prave vere, pa je ostro pogrjal, češ da se ne ravna po cerkvenih določbah. Še enkrat se je moral papež Evgenij IV. potegniti za Bernardina. Njegovi in češčenja Jezusovega imena sovražniki še po tolikih skušnjah in cerkvenih določbah niso mirovali. Brez papeževe vednosti so sestavili sodišče, ki naj Bernardina Sijenskega obsodi kot krivoverca. Janez Kapistran ob pravem času zve to zapletko in naznani Evgeniju IV., ki razpusti sodišče, češ, o tako imenitni zadevi, tikajoči se najsvetejšega Jezusovega imena, gre soditi le papežu samemu.

Tudi sedaj sovražniki še ne mirujejo. Ker pri papežu niso nič opravili, obernejo se do cerkvenega zbora v Bazlji in ga tožijo kot krivoverca. Cerkvneni zbor je bil za te dobe vže v nasprotji s papežem, torej nepravi, — vender nič ne opravijo.

V 20. dan meseca maja 1444 je Bernardin Sijenski izročil svojo dušo v roke našega odrešenika, čiger presveto ime je v svojem truda polnim misijonskem delovanji poveličeval kot tisto najsvetejše in sladko ime, po katerem je došlo izveličanje in rešenje vsem narodom na zemlji. Gotovo pa je goreči oznanjavec tudi od Jezusa prejel nebeško krono za truda polno delo. Našemu Janezu Kapistranu je bilo po smerti njegovega učenika edino to na skerbi, da ga tudi sv. cerkev razglasi in prišteje

mej izvoljene v nebesih. Na to je pričel delati precej po njegovi smerti. Sovražniki in nasprotniki tudi po smerti niso mirovali. Papež Evgenij IV. je vmerl, za naslednika mu je bil izvoljen Nikolaj V. Sovražniki so skušali papežu dokazati, da bi bilo škodljivo za čast apostoljskega sedeža, če bi razglasil za svetnika moža, ki je učil nauk o češčenji Jezusovega imena, razburjajoč duhove po katoliški cerkvi. Glede na okoliščine časa, ne na uk, ki so ga predniki kot pravega poterjili, jel je papež omahovati. Če ne bi bil Janez Kapistran posredoval, bi se bila skoraj gotovo stvar za stoletja zavlekla. Možato pa je zagovarjal pred papežem Bernardina Sijenskega proti njegovim nasprotnikom. Govoril in pisal je o čednostih in o čudežih rajnega Bernardina tako živo in navdušeno, da mu niso mogli nasprotniki ničesar odgovoriti. Po čudežih je pa ravno Bog pokazal svojo voljo, da naj njegovega služabnika časti vesoljna cerkev ko svetnika.

In res! malo jih je, ki bi jih bila katoliška cerkev prištela tako hitro po smerti v število svetnikov: Ob času sv. leta 1450. — torej šest let po njegovi smerti, — razglasil je papež Nikolaj V. Bernardina Sijenskega za svetnika, ki ga naj časti vesoljna katoliška cerkev. „Ker je tedaj hudobija in pregreha, vse preplavila in je bila zaradi kervavih preprirov in vojsk nastala popolna zmešnjava v cerkvenih in svetovnih zadevah, prehodil je Bernardin mesta in sela ter v Jezusovem imenu, keterega je imel vedno na jeziku in v serci, večinoma zopet zbudil pobožno in нравno življenje z besedo in zgledom“. Tako nam opisuje sv. cerkev v duhovniških molitvah njegove zasluge za razširjanje pobožnega življenja. — Najbolj vesel pa je bil Janez Kapistran. Saj je sedaj smel povsod, koder je razširjal češčenje najsvetejšega Imena, postavljati oltarje in cerkve na čast sv. Bernardinu Sijenskemu. To je tudi delal po Laškem, Nemškem, Češkem, Poljskem, Ogerskem ter s tem širil in pospeševal češčenje in pobožnost do Jezusovega imena.

2. Janez Kapistran je imel toliko veljavo pri papežih, ker so spoznali, da je svet mož, kteremu je Bog podelil tudi dar čudežev in prerokovanja. Zadnje so skusili na svoji lastni osebi. — Ko je Martin V. v Rimu za smert bolan ležal, obišče ga Kapistran in pové mu naravnost, da prihodnjega jutra ne bo dočakal. — Nekaj mesecev popred, kaker je bilo že omenjeno, povedal je bil kardinalu Gabrijelu Kondolmieriju, da bo papežev naslednik. Ko je vmerl Evgenij IV. leta 1447, bival je Janez

Kapistran v Akvili. Necega dne moli z drugim bratom cerkvene molitve. V neko molitev bi bilo treba prideti ime papeža, ki pa še ni bil izvoljen. Janez Kapistran imenuje Nikolaja, v preroškem duhu je videl, da se bode Evgenijev naslednik zval Nikolaj. — Evgenijev naslednik je bil Tomaž Sarcano, jako pobožen mož. Ko je bil leta 1445 izvoljen za škofa v Bolonji, obišče ga Janez Kapistran, da bi mu čestital k novi časti. Ob tej priliki mu tudi reče: „Letiš k časti kardinala, hitiš k časti papeža. (ad cardinalatum curris et ad pontificatum festinas) Ponižni mož zaverne Janeza, češ. naj taka prazna prerokovanja le sam za-se obderži. Kapistran dé na to: „kakeršno je tvoje ime (Tomaž), tako je tudi tvoja vera (secundum nomen tuum, ita et fides tua.) Da je Janez resnico govoril, pokazala je prihodnost. Leta 1447 je bil kardinal Tomaž Sarcano izvoljen za papeža; pridel si je ime Nikolaj V. Ko Janez Kapistran pride k novoizvoljenemu papežu, da mu poljubi noge in skaže svojo vdanost, nagovori ga tako: „Zdaj, sv. Oče, srečno vživaš vse to pod imenom Nikolaj, kar kot Tomaž nisi hotel dolgo verjeti. Bodi pozdravljen, in spominjaj se svojega nekdanj ljubega brata Bernardina Sijenskega.“ Sv. očetu je bil ta pozdrav jako všeč; nasmeja se, pa tudi vsliši prošnjo Janezovo, kaker smo vže videli. Sploh je Nikolaj V. visoko čislal Janeza Kapistrana, stavlil vse svoje zaupanje v spretnost njegovo in mu izročeval najtežavnejša poslanska opravila, kaker bodemo slišali pozneje.

3. Svoj vpliv je Janez vporabljal tudi v to, da je zagovarjal svoj red proti sovražnikom in nasprotnikom in pospeševal razcvet reda. Papež Evgenij IV. je dovolil bratom reda sv. Frančiška, ki so živeli strogo po vodilu, poseben neodvisen generalni kapitelj v Bolonji. Janeza Kapistrana je poterdil za generalnega komisarja vseh observantov po Laškem. To službo je opravljal od leta 1431 do 1438 na blager in prospah reda. Na prošnjo Janeza Kapistrana je papež Evgenij IV. postavil Bernardina Sijenskega za generalnega vikarja observantov po Laškem. Ko so mu pa jele pešati moči, postal je na željo papeževo Janez Kapistran predstojnik in naslednik Bernardina Sijenskega leta 1442. Na skerbi mu je bilo, da razširja red sv. Frančiška povsod, osobito tretji red mej svetom, ki je bil za te dobe jako koristen in potreben. — Do kolikega razcveta se je red sv. Frančiška povspedel pod modrim vodstvom Bernardina in Janeza Kapistrana. to nam pričajo besede papeža Pija II., ki je

videč blagonosno delovnost, pisal: „Sinovi tega reda so izbrana truma v sveti vojski. Prehodijo povsod kerščanske dežele. Zdaj varujejo ta, zdaj oni del. Vsako skrivališče delajo sovražniku nemogoče; na njih se zdrobi napad sovražnikov; kot dobri čuvaji stoje neomahljivo na prednji straži, da uživamo mir. Po vseh kerščankih deželah jih nahajamo.“ — Evgenij IV. je leta 1442 izročil tudi Janezu Kapistranu slavno znani samostan Aračeli, ki so ga do tistega časa imeli tako zvan konventuali ali minoriti. Mnogo svetih in za cerkev zasluženih mož je v teku stoletji vzgojil ta samostan. V naj novejši dobi pa so morali zapustiti redovniki sv. Frančiška svoj staroslavni samostan, da združena Italija na njega mestu postavi spominik svojemu kralju Viktorju Emanuelu.

Ko je postal Janez Kapistran predstojnik observantov, vkazal je, naj se po vseh samostanih urijo bratje v raznih vednostih, posebno v bogoslovskih. Mnogim pobožnim bratom to ni bilo všeč, češ, s tem učenjem bo zginila ponižnost in priprostost iz samostanov. Janeza Kapistrana ti pomisliki niso preplašili. Napisal je o tej stvari knjigo ter dokazal po nauku sv. Bonaventure, da sta si pobožnost in prava učenost sestre, ki se prav lahko umete mej seboj. To je pa naš svetnik kazal tudi s svojim zgledom. In ravno sè svojo učenostjo, ker je bil v vseh strokah popolnoma izobražen, mogel je proti nasprotnikom braniti sebe in red. Zakaj veljava in vpliv, ki ga je vžival Janez Kapistran pri glavarjih katoliške cerkve, vzbudila sta mu tudi mnogo sovražnikov in zavidljivcev. Iz lastne skušnje je znal, koliko pomaga človeku, če se zaveda v vseh strokah, ki so koristne za življenje; seveda vsakemu po svojem stanu in poklicu.

Po vsej moči se je trudil, da povzdigne propalo cerkveno življenje. V to sverho se mu je zdel najboljši pripomoček, da vzgoji mnogo dobrih pridigarjev, ki bodo ljudi dramili iz mladosti in dušnega spanja. Zategadelj je vstanavljal povsod samostane, ki naj oskerbujejo to. Pervi samostan je vstanovil v svojem rojstnem mestu Kapistrani. Ko je imel tam misijon, je bilo vse prevzeto od njegovih pridig. Mesto je sklenilo sezidati samostan redovnikom, da bodo tudi njih potomci vživali sad in korist te naprave. Nikaker pa se niso mogli zediniti o kraju, kjer naj sezidajo samostan. Janez Kapistran je pridigoval poleg mesta na prostem. Na enkrat prileti tropa golobov, ki leta semtertje nad poslušavci. Janez Kapistran reče mej pridigo svojim

poslušavcem: „Samostan naj sezidajo tam, kamer bodo ti golobi sedli.“ Golobje letajo še nekaj časa nad glavami poslušavcev, potem sedejo na njivo, poleg ketere je stal star grad, ki je bil last grofa Čelanskega. Z veseljem grof podari zemljišče v ta namen. Na mestne stroške so sezidali samostan in cerkev. Pozneje je bila cerkev posvečena na čast sv. Janezu Kapistranu. V njej vidiš še dandenes rokopise našega svetnika, posode, ketere je rabil, in razne diplome ali listine papežev, s katerimi so podelili Janezu Kapistranu razne pravice in pooblaščenja.

Druge samostane je vstanovil po okolici, tako v Akvili in po drugih mestih in terjih. Papež Nikolaj V. mu je dovolil, da sme sezidati dvajset samostanov po krajih, ki se mu zdé za to primerni. Tudi je po več samostanih klarisinj oživil propalo redovno življenje. V kratkem času so postali ti samostani vzgledni vsem drugim. Osobito mu je bil na skerbi tudi tretji red. Ker so ta red mnogi pred svetom černili ter brate imeli za tako zvane „fratičele“, zagovarjal je tretji red sv. Frančiška v posebnem spisu, ki ima naslov „Defensorium Tertii Ordinis a s. Francisco instituti.“ Tudi po Nemškem, Šleziji, Poljskem i. t. d. je razširljal ta red. Mnogo listov, ki so mu jih duhovni o tej zadevi pisali iz teh dežel, hrani se še v mestu Kapistranu.

Leta 1451 je vstanovil samostan blizu Dunaja. Skoraj gotovo je bil ta samostan jeden prvih, ki so ga imeli observantje po teh krajih. Bog je to delo Janeza Kapistrana tako blagoslovil, piše neki zgodovinar, da je v kratkem času brojila nad 200 mož četa njih, ki so hiteli pod zastavo svetega Frančiška. Spet drugi samostan poleg Dunaja je vstanovil v Klosterneuburgu; prošt in korarji so podarili k temu potrebno zemljišče. — Ko je prišel Janez Kapistran na Moravsko, je vstanovil tudi v Brnu frančiškanski samostan in posvetil cerkev na čast sv. Bernardinu Sijenskemu, ki je bil tedaj vže od cerkve razglašen za svetnika. Na mestno obzidje je dal postaviti bandero, na katerem je bilo naslikano naj svetejše Jezusovo ime. Tudi je v preroškem duhu zagotovil mesto, da ga sovražnik ne bo obvladal, koliker časa bode videti to sveto ime na mestnem obzidji. Izbo, v kateri je bival nekaj časa Janez Kapistran, spremenili so pozneje v kapelico. Tudi po Štajerskem je vstanovil več samostanov. Zato je tudi papež Nikolaj V. leta 1452 pohvalil v posebnem pismu (buli) Janeza Kapistrana, da je mnogo krivovercev pripeljal zopet v naročje katoliške cerkve, pa tudi povsod

vstanovil samostane, ki bodo močan jez krivovercem. — Vže naslednje leto je moral Janez Kapistran prositi papeža, naj mu dovoli, da sme nove samostane vstanavljati ali pa zapuščene prevzeti, ker se je po Avstrijskem, Češkem, Moravskem oglasilo mnogo izobraženih mož, ki hočejo svetu slovo dati ter po vodilu sv. Frančiška živeti. Mej njimi je bilo nad 65 mašnikov. Za vse te pa nikaker ne zadostujejo vže ustanovljeni samostani. Papež Nikolaj V. rad Janezu Kapistranu dovoli, da sme povsod samostane vstanavljati in propale v oskerbovanje prevzeti.

Tudi še dalje po Nemškem je Janez Kapistran budil ljudi k pokori. Letopisec Schedeli pravi v svojem letopisu k letnici 1452, da je prišel v Alemanijo redovnik iz Italije. Ime mu je bilo Janez; tudi je imel več sobratov sè seboj. Prehodili so več pokrajin, oznanjevaje božjo besedo. Saj so imeli pooblastilo od Nikolaja V., da smejo povsod pridigovati. Povsod je delal čudeže, ozdravljaje z molitvijo razne bolnike in betežnike. V Ambergu je vstanovil samostan za svoje redovnike. Povsod pa, zlasti v Regensburgu, Nürnbergu in kjer koli je pridigoval, sežgali so na njegov svet prebivalci raznoverstno orodje, ki je služilo igram. Seveda nam manjka natančnih poročil.

Kako je po Poljskem razširjal red in kako slovesno so ga sprejeli, opisuje nam tajnik kardinala in škofa v Krakovem tako: „Dne 28. avgusta 1453 na praznik sv. Avgušтина, so prišli papeževi poslanci za Poljsko z Janezom Kapistranom v Krakovo. Ne le vsi redovniki, tudi vsa duhovščina mesta, mestni svetovavci in vse ljudstvo je šlo v sprevedu nasproti temu slavnemu možu. Več kakor sto oseb je stopilo v njegov red. Kardinal in škof je sezidal njegovim bratom samostan in cerkev, jo blagoslovil na čast sv. Bernardinu dne 8. septembra, na praznik rojstva Marijinega. Toliko je bilo navdušenje in spoštovanje do tega čudnega moža, da ga je, poslovivšega se od mesta, zopet vse spremilo mej jokom iz mesta več ur daleč.“ — Od tega samostana so se observanti širili po Poljskem. — V Krakovem je bil Janez Kapistran od 28. avg. do 15. maja naslednjega leta. Cerkev in samostan sta bila lesena. Pozneje so zidano postavili. Stopilo je v red mnogo veljavnih in učenih mož in visokošolcev. Za predstojnika samostanu, ki je brojil 80 redovnikov, je postavil P. Ladislava z Ogerskega. — Tudi v Varšavi je vstanovil samostan sv. Ane. Masovska vojvodinja Ana, ki je v Krakovem slišala njegove pridige in videla sv. moža, sezidala

je samostan na svoje stroške. — Leta 1453 je ustanovil tudi v Olomuci samostan observantov. Že leta 1453 je Janez Kapistran tukaj pridigoval; meščanje so izrazili željo, naj se naselijo redovniki. Ko je prišel Janez Kapistran čez dve leti zopet oznanjevat božjo besedo, sezidali so samostan poleg mestnega obzidja. Stroške za cerkev in samostan so plačali meščanje.

Celjski grof Ulrik je podaril Janezu Kapistranu posestvo tudi v Encersdorfu (Enzersdorf), da postavi samostan. Ker so se pa stavile razne zapreke redovnikom, prosili so Kapistrana, naj jim dovoli zapustiti kraj. Svetnik jim to dovoli. Ali grof Ulrik v pismu leta 1455 prosi Kapistrana, naj nikar tega ne stori, češ, vse zapreke bode z božjo pomočjo sam odvernil ter branil redovnike pred nasprotniki. Tudi v Feldbergu in Judenburgu na Štajerskem je postavil samostane za observante. Janez Kapistran je bival na svojih potovanjih šestokrat v Judenburgu. To nam svedočijo listi, ketere je pisal iz tega mesta.

Premišljeva je berzo razširjanje reda pod vodstvom Janeza Kapistrana, moramo se pač temu čuditi. To pa še tem bolj, ker je imel mogočne in veljavne može za nasprotnike, ki so delali na to, da se observantom vzame vsa prostost. S čem je zmagal Janez Kapistran svoje nasprotnike? Vse orožje mu je bilo terdno zaupanje na moč Jezusovega najsvetejšega imena. — V Jezusovem najsvetejšem imenu bodeš, dragi bravec, tudi ti premagal vse sovražnike, ki zalezujejo tvojo dušo. Ko te mami zapeljivi svet ali lastno poželenje, kliči na pomoč najsvetejše ime. Gotovo bodeš premagal svoje najhujše sovražnike, poželjivost mesa, poželjivost oči in napuh življenja v najsvetejšem Jezusovem imenu, pa tudi dosegel večno plačilo v nebesih.

Križ najbolji učenik.

Kako je to kaj priprostega! Steber po koncu, drugi povprek pa imaš križ, negdaj najsrametnejše orodje, ali dandenes najznamenitiše znamenje. Križ vidiš povsod, kamerkoli se ozreš. Na te gleda z visokega stolpa opominjajoč te, da edino ž njim moreš svet premagati in v nebesa dospeti. Stopi v cerkev, zagledaš ga zopet na več mestih. Doma in na polju, pri bogatih in vbogih

najdeš to priprosto znamenje, ki obuja v človeškem sercu toliko žalostnih in veselih čutov. Tudi tedaj, ko mašnik kaj blagoslavlja, stori to sè znamenjem svetega križa.

Stopi v duhu, draga duša, tje v Jeruzalem in premišljaj nekoliko tisti strašni dogodek, ki se je tam veršil pred 1855 leti.

Tam na sramotnem lesu, mej dvema razbojnikoma, visi živ sè žreblji pribit v neizrekljivih bolečinah tvoj Zveličar in odrešenik celega sveta. Sveta kri njegova kaplje na zemljo. Udje vtripljejo in se zvijajo od bolečin. Trudna glava išče zastonj naslanjala. S kervjo in potom zalito oko ne vidi drugega, kaker največe žaljenje, okolu stoječo besno druhal, brez vsakega pomilovanja in sočutja. Uho ne čuti drugega, kaker psovanje in preklinjevanje. — On pa molči ter zdihne: „Oče, odpusti jim, saj ne vedo, kaj delajo.“ — Tedaj na vse to on molči!

Stopi nekaj bliže križu. Ali vidiš tam še nekaj oseb, katerim žalost terga serce? Vprašaj jih, kedo da so? „Jaz sem Janez, križanega zvesti ljubeči učenec“ — ti odgovori lep mladenič. — „Oh težko prenašam, to neizrečeno zgubo! — Rad bi terpečemu pomagal — pa ne morem!“ „Jaz sem Magdalena — ti odgovori druga oseba — velika grešnica; jaz sem zaslužila to kazen, a namestu mene terpi on — najnedolžniši!“ — Kedo je pa še tista tretja oseba? — Kako lepa — pa strašno žalostna je videti — zdi se ti, da je neka skoraj nebeška prikazen. — Kedo si ti „najlepša mej ženami“, a tudi najžalostniša? — „Jaz sem križanega mati!“ — „Oh dovolj mi je ta odgovor, že razumem tvojo žalost.“ Ali kaj je vendar storil tvoj sin, prežalostna mati, da so ga tako strašno vmorili? In kako moreš ti ta pogled prenašati?“ — „Ne bom ti mnogo odgovarjala — ne morem! Najnedolžniši je, kar jih je kedaj zemlja nosila. Storil ni nič hudega, pač pa neizmerno dobrega. On je Bog in človek. Tukaj ga je razpela gola hudobija in nevošljivost! Jaz pa stojim tukaj, da ž njim izpraznim čašo grenkosti.“ — Strašno! In še smeh okoli! Groza! Kje ste, o ljudje in poštenjaki, hitite da razpodimo in poteptamo to divjo in nevsmiljeno zverinsko druhal, ki se terpečemu sinu in ž njim terpeči materi še smeje! Kaj ni več usmiljenega serca na svetu?

„Oh pusti pusti, dragi otrok! — odgovori mi Marija — saj si tudi ti kriv, tudi za-te on terpi!“ — „Kaj, tudi za-me?“ — „Da, da vsim — celemu svetu nebo odpira.“ — Kristijan, tukaj

postoj in pomisli nekoliko, zdihuj, moli, in — uči se. Tukaj pod križem moreš se mnogo naučiti.

Križ, ta je bil svetnikom najlepši molitvena in premišljevalna knjiga, pa tudi knjiga, kjer so največjo modrost zajemali. Sveti Avguštin pravi: „Les visečega postal je stol učečega.“*) Tim pobožnim dušam je mnogokrat dovolj bilo pohiteti v pustino ter si posaditi v zemljo priprost križ, ki jim je vzbujal najslajše spomine in občutke.

Mej aposteljni je bil najbolj učen sv. Pavel, pa vendar mu ni bila nič vsa učenost proti Kristusu križanemu, kaker sam piše Korinčanom: „Mislil sem namreč, da mi ne gre kaj drugega vedeti mej vami, kaker Jezusa Kristusa, in njega križanega.“ (I. Kor. 2, 2.) Sveti Avguštin se je učil v križu skušnjave premagati: Vselej, keder sem v skušnjavah, zatečem se h križanemu, — Jezus je bil zame križan — ta misel mi je najslajši tolažilo v največjih bolečinah

Poglej nadalje svetega Frančiška Asiškega, s kako gorečnostjo objemlje on sveti križ, ter se uči pri njemu ljubezni, pokorščine in vboštva.

Svetemu Bonaventuri je bil križ studenec najglobokejše učenosti. Nekega dne ga vpraša sveti Tomaž Akvinski: „Povej mi vendar, iz ketere knjige si se te bogate učenosti in sladke zgovornosti naučil?“ Ljubeznjivo in navdušeno mu pokaže sv. Bonaventura križ in Križanega na njem, ter mu reče: „Tukaj je studenec, iz keterega zajemljem svojo učenost! Iz te knjige se učim (spoznavati) Jezusa in sicer Jezusa križanega.“

Neki pobožen romar pripoveduje, kako je negdaj sveti Jeronim križ goreče objemal. Slišal ga je zdihovati in jokati. Učil se je pod križem velikih čednosti. Govoril je:

O kolika pokorščina visi na križu! — Sonce se sramuje, skriva se in pravi: „Jezus Kristus, jaz sem mislilo, da sem pokorno, ker vsaki dan svet razsvetlujem, ali pokorščina na križu me je prekosila.“

O kolika ponižnost visi na križu! — Zemlja se tresne in pravi: „Mislila sem, Bog zna v kaki globočini ležim; ali tresem se zavoljo prevelike ponižnosti, ketera se na križu ponižuje.“

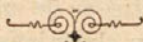
O kolika ljubezen visi na križu! — Pregrinjalo v tempeljnu se terga in pravi: „Pač sem mislilo, da zakrivam veli-

*) Lignum pendentis factum est cathedra docentis.

ko ljubezen v skrinji zaveze na milostnem stolu v šotoru; ali tergam se, ker na križu kervavi veča, da največa ljubezen.“

O kako neizrekljiva poterpežljivost visi na križu! — Grobi se odpirajo, mertvi se prebujajo ter dohajajo v Jeruzalem milo zdihujoč: „O, mi mertvi smo oživele, ker ste vi življenje na križu vmorili.“

O gorje, gorje! Skale se gibljejo in pokajo ter obžalujejo Boga, svojega Gospoda! — Moje serce pa je mnogo terje, in oh! neče spoznati — tolike pokorščine, tolike ponižnosti, tolike ljubezni, tolike poterpežljivosti in tolikih bolečin mojega ljubega Gospoda Jezusa Kristusa, edinorojenega Sinu božjega, mojega Zveličarja in blažitelja. P. —n—n.

O pravi pobožnosti.

Naša naloga je, da z božjo pomočjo k pravi pobožnosti spodbujamo in v njej poterjujemo dobre kristijane sploh, zlasti pa ude tretjega reda svetega Frančiška. Zdi se nam torej primerno, da tudi o pobožnosti sami kaj spregovorimo.

Pobožnost, keder je prava, po svoji veljavi in imenitnosti daleč presega vse druge čednosti. Zato jo hudobni in nespartmetni posvetnjaki tolikanj zasmehujejo in zbadajo, modri in partmetni ljudje pa so jo zmirom občudovali in visoko čislali. Ali vender moramo priznati, da število njih, ki se pobožnosti vdajo, nikaker ni primerno njeni visokosti. Je jih sicer nekaj, toda malo, kaj malo, tacih oseb, ki zares in po pravici zaslužijo imenovati se pobožne in bogoljubne. Kaker je svet poln prebivavcev, ki so samo po imenu kristijani, tako ima tudi kerščanska pobožnost obilno nasledovavcev, ki so samo po imenu pobožni. Pokazali bomo tu našim bralcem bistvo in lastnosti prave pobožnosti, da jo bodo znali iskati, ako je še nimajo; pa tudi njeno visoko ceno in imenitnost, da se je ne bodo sramovali, ampak jo čislali in v časti imeli.

Bistvo prave pobožnosti je, Bogu služiti. Že iz tega samera lahko razvidimo, kakošne lastnosti mora imeti pobožnost, da se more po pravici prava in resnična pobožnost imenovati. Kedor je zares pobožen in bogoljuben, on si bo prizadeval vse natančno izpolnjevati, kar se vjema z božjo voljo.

Človek, ki se posveti bogoljubnemu življenju, se mora vselej in povsod in v vseh rečeh popolnoma podvreči volji božji, volji tistega, kateremu služi. To je prave pobožnosti prva lastnost. Toda, koliko je oseb, ki se imenujejo pobožne in bogoljubne, pa se na to prevažno stvar kaj malo ali skoraj nič ne ozirajo! Ali zato ta odvisnost od božje volje še ni nepotrebna lastnost prave bogoljubnosti. Od te dolžnosti se ne more nihče oprostiti, kedor koli želi v resnici pobožen biti in zares Bogu služiti. Kako moreš reči, da želiš pobožen biti, to je, da želiš Bogu služiti, ako se ne maraš podvreči božji volji? Kaj pa se pravi drugemu služiti, kaker delati po volji družega? Mislimo si človeka, ki se drugemu v službo izroča, pa si prideržuje pravico, ravnati se v vsem po svoji volji, rekoč: Pripravljen sem ti služiti, ali to si izgovorim, da bom delal zmirom po svoji, a ne po tvoji volji. Mari ne bi bilo to čudno in smešno? Ravno tako čudne pobožnosti in ravno tako smešnega bogoslužja bi iskal, kedor se ne bi nič zmenil za to, kar Bog hoče. Kaj pa Bog hoče od nas? Bog hoče natančno izpolnjevanje svojih zapovedi. „Ti zapoveduješ tvoje postave natanko izpolnjevati“. Tako je klical prerok David, in ta zapoved božja še zdaj velja, ravno tako, kaker za časa kralja Davida. Zelo se tedaj motijo osebe, ki se štejejo mej pobožne, pri vsem tem pa se ne boje prestopati božje postave. Ali žalibog, koliko jih je tacih! Tako Bog zapoveduje ponižnost in krotkost; ali pri tako imenovanih pobožnih dušah ni nič tako navadnega, kaker ničemerno povzdigovanje in ošabno bahanje, jeza in meržnja. Bog hoče, da se moramo ljubiti mej seboj, da moramo poterpežljivo in mirno prenašati drug družega slabosti; ali kolikokrat se godernja nad svojim bližnjim, kako prevzetno, kako nevsmiljeno se presojuje njegovo obnašanje! Kje je tū izpolnjevanje te božje postave? Bog tirja, da naj spoznavamo v poveljih in ukazih svojih predstojnikov njegova lastna povelja in njegove ukaze; ali take bogoljubne duše, kako rade se jim ustavljajo ter jih prestopajo, misleče, da same vse boljše razumejo. Bog zahteva, da naj nosimo svoj križ za njim v zatajevanji samega sebe in v spokornosti; ali kako pogostoma vidimo osebe, ki so se bogoljubnosti posvetile, da se vso skerbjo iščejo dobrot in zločnosti sedanjega življenja, zatajevanje samega sebe pa zanemarljajo. Pa še enkrat rečemo, da taki se jako motijo. Oni mislijo, da so pobožni, pa temu ni tako. Kaj jim pomaga, če odblebetajo mno-

ge molitve in molitvice, ako pri tem prezirajo glavne reči, ki jih zahteva prava pobožnost, ako se ne podveržejo božji volji in ne izpolnjujejo božje postave?

Nikar naj se ne reče: Taki predstopki, ki so pri bogoljubnih dušah tako navadni, sami na sebi niso tako veliki. Nič za to! Prestopki so vendar le prestopki, in to je zadosti. Kedor se jih ne varuje, ne izpolnjuje božje volje; pri njem že prve lastnosti prave pobožnosti manjka. Mali prestopki so, praviš. Ali se pa more po pravici imenovati dober hlapec, kedor vsaki hip, če tudi v malih rečeh, prestopi voljo svojega gospodarja in ga pri vsaki priložnosti tako žali? Jezus Kristus imenuje dobrega in zvestega hlapca ne tistega, ki skuša samo v imenitnih zadevah vbogati svojega gospoda, ampak ki mu je zvest tudi v malih, neznatnih rečeh. Samo takemu obeta veselje svojega nebeškega kraljestva: „Dobri in zvesti hlapec, ker si bil v malem zvest, postavil te bom čez veliko; pojdi v veselje svojega Gospoda!“

Neketeri so tako navezani na pobožne vaje, ketere so si sami izvolili po svoji lastni volji, da zavoljo njih zanemarjajo opravila svoje službe in dolžnosti svojega stanu, ketere jim je sam Bog naložil. Tudi ti ne zaslužijo imena zvestih hlapcev. To naj si globoko v spomin vtisnejo tiste osebe, ki mislijo, da bi grešile, ako bi po okoliščinah prisiljene opustile katero svojih pobožnih vaj, nič jih pa vest ne peče, ako s tim dražijo in jezijo svojega moža ali koga družega svojih domačih, kalijo družinski mir, opuščajo in zanemarjajo dolžnosti svojega stanu. Slavno znani učitelj pravega bogoljubnega življenja, sveti Frančišek Salezij, takole uči pobožne duše: „Vaša pobožnost ne bodi nikomer neprijetna, nadležna, zoperna, ampak ponižno in z ljubezenjo se vdajte v voljo družih v vseh rečeh, ki niso božji postavi nasprotne. Za cerkev in za pobožna dela ne obračajte več časa, kaker okoliščine pripuščajo, da pri tem svojih domačih opravil ne zanemarite. Ne bodite krive, da bi zavoljo vas mermral ali mož ali kedo drugi v hiši. Celò sveto obhajilo si odrecite, keder vidite, da jim je to zoperno“. Pobožne vaje so same na sebi sicer prav dobre, pa le, dokler ne ovirajo družih dolžnosti, zlasti dolžnosti svojega stanu.

Izpolnjevanje tega, kar Bog zapoveduje, je tedaj neobhodno potrebno za vsacega, kedor koli hodi v šolo kerščanske pobožnosti. Pa to še ni vse. Bog je naš Gospod, pa je tudi naš Oče,

ki nas neskončno ljubi. Koliko je že storil in še stori iz ljubezni do nas! Nihče ne more prešteti preobilnih dobrot, ki nam jih je že podelil in ki nam jih še deli. Nihče ne more preceniti njegove neizmerne dobrote in njegove neskončne ljubezni do nas. Obnašajmo se tudi mi proti njemu tako! Ne služimo mu kaker najeti hlapci, da bi izpolnjevali samo to, kar nam strogo in pod kazenjo zapoveduje, ampak služimo mu iz ljubezni. Služabnik, kateri ljubi svojega gospodarja, ne stori samo tega, kar mu njegov gospodar ostro in strogo zapoveduje, on skuša tudi v družih rečeh se mu prikupiti. Tudi dober služabnik božji ni še zadovoljen, keder je izpolnil vse, kar Bog zapoveduje, on si bo prizadeval Bogu vstreči še v marisiketeri drugi reči, ki jo Bog naravnost ne tirja od njega. Tako je Bogu kaj ljubo in sprejme kaker sebi storjeno to, kar storimo revnim, zapuščenim, bolnim iz ljubezni do njega. Kaj prijetno mu je, ako kedo iz ljubezni do njega svojo voljo zataji tudi takrat, keder bi jo mogel brez naj manjšega greha izpolniti. Njemu se dopada, ako radi prihajamo v cerkev, ako se vdeležujemo svete maše, prejemljemo svete zakramente, poslušamo božjo besedo, tudi keder nas nobena reč k temu ne veže, samo da nas druge dolžnosti ne odvrčajo. Rad, neskončno rad, nas vidi pred svojim tabernakeljnom, kjer prebiva on, naša sprava in naša ljubezen, ako se ogrevamo tam pri ognju njegove ljubezni, ako se solzami resnične pokore in serčnega kesanja zadostujemo za grehe svoje in družih ljudi, s katerimi se dan na dan in v tako obilni meri nevsmiljeno rani njegovo presveto Serce. Všeč mu je, ako premišljujemo njegove svete lastnosti, njegovo neskončno ljubezen, njegove neštevilne dobrote, večno prihodnost naše duše, to je, neizmerno in neomejeno slavo, katero je pripravil svojim zvestim služabnikom v nebeškem kraljestvu, pa strašne kazni v peklenskem ognju, v ktere bo obsodila njegova ostra pravičnost nepoboljšane grešnike. Veselje ima nad tistim, ki po svojih okoliščinah in po svojem stanu pripomore k temu, da se vedno bolj razširja pravo češčenje njegovega presvetega Imena in povikšuje njegova sveta cerkev na zemlji. V resnici pobožni ve, da vseh teh in družih enacih reči Bog naravnost ne zapoveduje, vender jih ne bo opuščal, keder bo imel priložnost, ž njimi izkazati svojo ljubezen do Boga in mu s tim veselje delati. Pa mirno in tiho bo opravljal taka dela pobožnosti, brez nepotrebne strahu in prazne boječnost; tudi se ne bo žalostil, keder do tacihi vaj ne bo imel prilike.

Bistvo prave pobožnosti, kaker smo rekli, obstoji v tem, da se Bogu služi. Zvesti služabnik, kateri svojemu gospodarju iz ljubezni služi, opravlja svojo službo z veseljem in natančno. Ravno tako pravemu služabniku božjemu, to je resnično pobožnemu človeku, ne bo še zadosti, ako izpolni vse, kar Bog zapoveduje in kar je njemu dopadljivo, on bo to opravljal tudi veselo in natančno. Pomislimo samo, kedo da je tisti, komer služimo. Je Bog neskončnega in neizmernega veličanstva, kateremu se sè strahom in trepetom vklanljajo naj viši duhovi nebeški; je pa tudi naš Gospod in ljubezni polni Oče od keterega pride vse, kar smo in kar imamo. In kako mu služi večina ljudi, tudi taticih, ki se hočejo pobožnim prištevati! Častijo ga, pa brez vsega spoštovanja, in kedo ve, kje so takrat njihove misli? Obnašajo se pri svojih molitvah tako, kaker se ne bi upali in ne bi smeli obnašati še pred kakim človekom. Pri naj lepši molitvi, pri naj svetejšem opravilu so razmišljeni in raztreseni, njihov duh se peča z družimi rečmi. Nakladajo si cele verste molitev, opravljajo jih pa tako, da ni ničemer podobno. More biti še izgovarjajo besede iz katerih so sestavljene, ako jih polovico ne pogoltnejo, odklepečejo jih pa samo na koncu jezika. serce nič ne ve za to. Nekedaj je mislilo izraeljsko ljudstvo, da obstoji česčenje božje samo v zunanjem, samo v besedah, pa Bog se je pritožil čezenj rekoč: „To ljudstvo me časti z ustnicami, njihovo serce pa je daleč od mene.“ Mislimo, da Bog se mora po pravici pritožiti tudi čez take nemarne svoje častivce. Saj cena in zasluženje našega djanja ne obstoji v tem, kar je zunanjega na njem, ampak v notranjem nagibu, iz keterega prihaja. Ako nas živa vera in resnična ljubezen ne nagibljeta k pobožnim vajam, kakošno ceno morajo potem imeti pred Bogom? Bog gleda v serce, in kjer vidi, da ne pridejo od serca, jih ne sprejme in se ne zmejni za tistega, ki jih opravlja. Da, celo svoje prekletstvo izreka nad tistimi, ki nemarno opravljajo, kar spada k službi njegovi. Tako namreč govori Gospod po svojem preroku Izaiji: „Preklet bodi, kedor opravlja delo božje nemarno!“ In po pravici, zakaj na tak način ravna neozvesti in malopridni hlapci, ki nimajo nič ljubezni do svojega gospoda. Mi pa bodimo dobri in zvesti služabniki božji, in prizadevajmo si, da bomo vse, kar se tiče službe njegove, opravljali skerbno, marljivo in popolnoma, koliker je naj več mogoče. To tirja neskončno veličanstvo našega Očeta, in tako se tudi spodobi. Ne bodimo leni in nemarni in

poveršni, kaker tisti, ki prisiljeno služijo. Terdna vera in goreča ljubezen naj navdušujejo vsa naša djanja. To so naj izdatnejši pripomočki in naj mogočnejša sredstva, da se hrabro odločimo, sè svetim življenjem Bogu služiti, in da v pravi pobožnosti in bogoljubnosti do konca stanovitni ostanemo.

Po tem, kar smo do zdaj rekli, pač ni posebna težava, za res pobožen biti, to je, vselej natančno izpolnjevati, kar Bog zapoveduje, in o priložnosti tudi to z veseljem storiti, kar je njemu dopadljivo. In vendar jih je tako malo resnično pobožnih! Od kod neki to pride? Od tod, ker se preveč posluša, kaj svet govori. Pobožnost in svet ne gresta skupaj, sta si nasprotna. Svet pobožnosti ne more terpeti, neprenehoma jo obrekuje in čerpi pred ljudmi. On pravi, da pobožnost je neumnost; da človek, kateri pobožno živi, samega sebe ponižuje in zamuje, da pobožnost stori človeka čemernega in otžnega. Skušnja pa nas uči, da tako govorjenje ima neko skrito, pa veliko moč v sebi. Človek, ki ga posluša, dobi namreč, sam ne ve, kedaj in kako, tako zamerzo do pobožnosti in do vsega, kar je v dotiki z njo, da se vsacega pobožnega djanja pred ljudmi sramuje. Ali to je velika krivica, ki se dela pobožnosti, in kedor tako govori ali tako govorjenje posluša, jasno kaže, da ne pozna pobožnosti. Pametni ljudje — žalibog, da jih je premalo! — se za take krive sodbe sveta prav nič ne zmenijo. Oni vejo, kaj da je svet. Kako more on soditi o duhovnih rečeh, ko je ves zamotan in zateleban v zemeljske in mesene reči? Da pa vendar ne bo keterega naših bralcev premotil in od poti pobožnosti odvernil, jim bomo pokazali, da to, kar svet govori, je lažljivo obrekovanje, da je pa pobožnost vse časti in vsega čislanja vredna.

Svet pravi: Pobožnost je neumnost; pobožnost je za priproste, pa ne za olikane; le nespametni morejo hoditi po njenih stezah. Po tem takem je neumno in smešno Bogu služiti in vse, kar je s tim v zvezi; tega bi se moral človek sramovati. Tako sodi svet. Nas pa Bog varuj tacih brezbožnih misli! Koliker višji je po svojem stanu tisti, komer se služi, toliko častnejše in imenitnejše je mu služiti. Na kakošen način more biti torej pobožnost neumnost? Posvetnjaki! Ali mari ne štejete sebi v čast, ako vam je dano služiti imenitnim osebam? Toda kaj so tudi naj odličnejši mogočnjaki na zemlji v primeri s Tistim, kateremu služiti žele in si prizadevajo pobožne duše?

Kaj so proti Bogu vse oblasti, vsi kralji in vladarji? Naj se le posmehuje svet pobožnosti, naj zaničuje in zasramuje pobožne ljudi, naj se norčuje ž njih; pobožnost pri vsem tem daleč preseže vse karkoli se more na svetu častitljivo in veliko imerovati. To mora priznati vsaki, kedor hoče pametno in pošteno in nepristransko soditi. Zakaj pobožen biti se pravi služiti, toda ne vbogemu človeku, ki je vsakoverstnim slabostim podveržen, kakor mi, ne kateri si bodi stvari na zemlji, ampak služiti samemu večnemu, neskončnemu in neizmernemu Bogu, Kralju vseh kraljev, Gospodu vseh gospodov, Stvarniku vidnih in nevidnih reči, Njemu, od kterega prihaja vsaka velikost in vsaka dobrota. Ko je bil sveti Janez v tretje nebo zamaknjen, je gledal skrivnosti večne slave. On pripoveduje, da je videl tam brezštevilno množico angeljev in izveličanih, ki so ležali na svojih obrazih pred tronom božjim in klicali: „Blagoslov in slava in modrost in zahvala, čast, serčnost in krepost Bogu našemu na veke vekov!“ O duše, ki v pobožnosti in bogoslužnosti nahajate svoje največe veselje, ali se mari vaše opravilo v bistvu razloči od opravila nebeščanov? Zares, ve niste več udje le človeške družine, marveč spadate v presrečno in preblaženo nebeško družino. Ptujke ste na tem svetu; tukaj je samo vaše telo, vaš duh pa je tam gori nad zemljo, nad zvezdami, nad nébesom pri svetih angeljih in izveličanih, pred tronom Večnega. In svet se prederzne vas zaničevati, vas nespametne imenovati? Še želeti bi si moral vaše prevzvišene nespameti, ki vas oblažuje, vas povzdiguje in približuje modrosti izveličanih.

Nadalje pravi svet: Kedor pobožno živi, sama se ga sebe ponižuje in zametuje. Da je popolnoma nespametno tako govorjenje, je zadosti razvidno že iz tega, kar je bilo do zdaj rečeno. Vender poglejmo natančneje, pa bomo videli, da ta puščica, s katero se tako rado strelja proti pobožnim, navadno obrekovalce same zadeva. Pomislimo samo: kaj pa je, kar človeka povzdiguje ali ponižuje? Splošno priznana resnica je, da človeka ali blaži in povzdiguje, ali pa nečasti in ponižuje to, s čemer se naj bolj pečajo duševne zmožnosti njegove. Stvari na zemlji, ki jih sè svojimi počutki spoznavamo, spadajo v naj nižjo versto; brez primere višje so duhovne reči, ktere z našimi počutki niso v nikakeršni dotiki. Koliker bolj se človek peča sè zemeljskimi, minljivimi reči, toliko bolj se ponižuje in zametuje; nasproti pa, koliker bolj se od zemeljskega

obrača k nadzemeljskemu, neminljivemu, toliko bolj se blaži in povzdiguje. To je vsakemu jasno. Poglejmo otroke tega sveta, ki so sami pri sebi tako plemeniti, ki se bojijo, da se s pobožnostjo ne bi oskrunili in omadeževali. S kakošne verste reči si belijo glave? Za kaj se neprestano trudijo in potijo, kaker za malo vredne zemeljske malenkosti in drobtinice? Veselice, pojedine, plesi, igre, ljubovanje, slavohlepnost, kupčija, dobičkarija, te in enake reči so jim čez vse, za to se trudijo noč in dan, okoli tega se sučejo vse njihove misli in želje, vse njihovo djanje in nehanje; do kaj višjega se njihov duh nigdar ne povzdigne. S kakošno pravico more svet pobožnost obsoditi, da človeka ponižuje in zamuja? Svet je tisti, slepi svet s svojimi nazori in načeli, ki človeški duh ponižuje, ker njegovim plemenitim in vzvišenim zmožnostim odkazuje delokrog v naj nižjih stvareh, ktere so daleč pod njim. Nasproti pa so pobožni do dobrega prepričani, da so na zemlji samo popotniki, in zato se po zemeljskih rečeh samo toliko ozirajo, koliker jim je potreba za sedanje življenje, njihove misli pa in želje, njihovo zdihovanje in hrepenenje je vse drugje. — Kje? — Pri Bogu samem, pri neskončni dobroti in pri nezmotljivih obljubah njegovega kraljestva. Njihova pobožnost jih brez primere visoko povzdiguje nad otroke sveta, dela jih kralje stvarjenja, angelje na zemlji. Oni hrepenijo po pravi velikosti, ker si prizadevajo, da bi dosegli svoj cilj in konec, kateri je Bog sam. Svet pri vsem tem ne bo nehal jih grajati in zaničevati, zmirom bo še vpil, da njihovo življenje je sužnjost. Toda blažena taka sužnjost, ki dušo izterga iz oblasti ničemerne sveta in jo podverže Bogu, ki je neomejena prostost; blažena in presrečna sužnjost, ktera daje duši tisto modrost, ki je svet ne pozna, modrost, ki je nevsahljiv studenec večnih resnic, modrost, ki jo Bog v obilni meri deli vsem, ki ga ljubijo in mu zvesto služijo. Ta sužnjost pelje k popolni prostosti. Saj ravno takrat je človek popolnoma prost, keder ga nič ne ovira v hrepenenji po tem, kar je resnično in dobro. Tako prostost omenja Jezus Kristus, ko govori pri svetem Janezu: „Ako boste izpolnjevali moje besede, boste moji pravi učenci in boste spoznali resnico in resnica vas bo oprostila.“ To tedaj je veliki razloček mej pobožnostjo in posvetnostjo: pobožnost duha povzdiguje k sladkemu spoznavanju resnice in ga dela sposobnega in zmožnega za dobra dela, posvetnjaki pa mislijo, da so

prosti, pa živijo v terdi sužnjosti svojih lastnih počutkov in posvetnih ničemernosti.

Koliko pa velja slednjič, tista sodba sveta, ki jo tako rad izreka nad pobožnimi dušami, da namreč svoje dni preživijo v vedni otožnosti in čemernosti? Tudi to je krivično obrekovanje in očitna zmota, kaker se lahko prepričamo. Kaj? Bogu zares služiti, to da stori človeka čemernega in otožnega? Svetu služiti, da, služiti svojemu mesu, služiti svojemu poželenju, kaker delajo nasledovci sveta, to vzbuja čemernost in otožnost. To pričajo posvetnjaki sami. Saj zmirom govorijo o goljufijah in sleparijah, saj se zmirom tožijo, da so revni in nesrečni. Ali vse drugače je pri tistih, ki v resnici Bogu služijo, ki so se Njemu popolnoma izročili. Večna Modrost pravi, da „občevanje ž njo nima grenkosti in življenje ž njo ne otožnosti, ampak veselje in radost“. In kako se ne bi veselila duša svoje sreče, da sme Bogu služiti? Saj je Bog njen zaželeni cilj in konec, njeno vse; saj v njem najde vso dobroto in vse zaklade, ki morajo razveseliti človeškega duha. „Oj, kako sladak je Gospod njim, kateri se ga bojijo!“ tako je klical uže kraljevi prerok. Ako ne verujete, poskušajte in sami se boste prepričali, kake prijetnosti da vživa duša, ketera se vso njemu vda. „Pokusite in pogledjte, kako sladak je Gospod.“ To nam pričajo vsi sveti spokorniki. Dokler so služili grehu, pri vseh posvetnih veselicah niso mogli najti nikjer miru in pokoja, nikjer zadovoljnosti; keder pa so se Boga oklenili, od tistega časa so bili srečni in serčno veseli, celo v naj ostrejši spokornosti. To nam pričajo vsi svetniki božji, to nam pričajo vsi zvesti služabniki božji. Z mirom in sè sladkostjo je napolnjeno njihovo srce, veselje in zadovoljnost se jim bere iz njihovega obličja, in to tudi v naj večem siromaštvu in pomanjkanju, v najhujšem terpljenji in preganjanji. Toda nikar se temu ne čudimo, da svet pobožne miluje in jih nesrečne imenuje. On pozna samo tisto prazno in pomanjkljivo veselje, ki ga daje kratko vživanje pozemeljskih dobrot, pravega notranjega veselja pa, keterega se vdeležujejo otroci božji, tega on ne pozna, Boga, ki je naj večja in neskončna dobrota

Ostanimo torej zvesti in stanovitni v službi božji. Ta trud nam bo Bog obilno poplačal. Dal nam bo vže tu na zemlji predokus tiste večne in nepopisljive blaženosti, ki jo vživajo njegovi izvoljeni v nebeškem kraljestvu pred njegovim obličjem. O zares presrečna duša, ketera Bogu zvesto služi in se ne da pre-

motiti slepemu in goljufivemu svetu. Ona ima sama v sebi zastavo neminljive in neskončne sreče, ketera je čaka na onem svetu v svetih nebesih. V psalmih je pisano, da tam „bo Bog napajal duše z mogočnostjo svoje hiše in piti jim bo dajal iz stundenca svojih radosti.“

P. E. T.

Sveto obhajilo.

(— A. —)

I. Dobrote sv. obhajila.

(Konec.)

3. Ako bi vedno delal po noči in po dnevi, po zimi in poleti in zraven bi se še odpovedal vsaki hrani, kaj bi bilo s teboj? To lahko vganem, praviš, vmerl bi, ker bi mi moči vedno bolj pešale in ves oslavljen bi vmerl tudi od lakote. Glej, ravno taka se godi s tvojo dušo. Koliko opravkov in skerbi imaš, več bolje, ko jaz; imaš in delaš si jih tudi nepotrebne. Telesni opravki in vsakdanje skerbi ti jemljejo čas, da ne moreš kaker bi moral in hotel opravljati svojih dušnih dolžnosti. Te skerbi ti hodijo vedno po glavi in obračajo te na druge reči ter nisi več zbran, temuč raztresen in razmišljen. In te vsakdanje skerbi ti trudijo dušo tako, kaker ročno delo telo, in ako ji ne daješ potrebne hrane, bo hirala in na zadnje vmerla v smertnem grehu. Dušna hrana je kaker dobro več, posebno sveto obhajilo. Sveto obhajilo hrani, in krepča dušno življenje, ki obstoji v posvečujoči milosti božji. To posvečujočo milost božjo prejme kristijan pri svetem kerstu, in ako jo zgubi, v zakramentu svete pokore. Drugih pet zakramentov pa imenujemo zakramente živih, ker mora biti živ na duši, to je posvečujočo milost božjo mora že imeti, gdor jih hoče vredno prejeti. Zato zakramenti sv. birme, poslednjega olja, mašniškega posvečevanja, sv. zakona in posebno zakrament presv. rešnjega Telesa množijo milost božjo. Pravim, posebno presveto rešnje Telo, ker prejmemo v tem zakramentu Jezusa samega. Jezus sam pride k nam in v nas, da nam množi milost božjo. Ako delijo kralji in cesarji sami dari mej vboge, dajo več, kaker če naročijo in zročijo te dari svojim postrežnikom. V zakramentu presvetega rešnjega Telesa deli

tudi Jezus sam svoje milosti in dobrote obilno in s polno roko. Sveto obhajilo tedaj množi dušno življenje in sicer po meri in obilnosti milosti božjih, ketere dobiva duša z nova v vsakem svetem obhajilu.

4. Četerto dobroto prejema kristijan iz svetega obhajila, ko mu širi dušno življenje z duhovnim veseljem. Sv. Tomaž Akvinski pravi, da je ta zakrament duhovna jed, ketera ima v sebi dejansko veselje. S temi besedami hoče reči, da pušča sv. obhajilo v kristijanu, ki vredno prejme presveto rešnje Telo, neko veselje in nagnenje, kaker pušča naša vsakdanja jed slast jeziku, da nam diši. Sveti Peter apostolj piše spreobrnjenim judom o tej sladkosti: „Ako ste le pokusili, kako sladak je Gospod.“ 1. Petr. 2, 3. Če hodiš, dragi bralec, k popoldanski službi božji, si gotovo vže večkrat slišal duhovnika, ki so zapeli ali pa glasno rekli: „Kruh z nebes si jim dodelil“, in pevci so odpeli, ali ste pa vsi odgovorili: „ki ima vse sladkosti v sebi“. Glej, tudi te besede naj te spominjajo sladkosti presvetega rešnjega Telesa. Vse sladkosti ima v sebi presv. rešnje Telo, več ko mana, ketero so jedli izraeljci v puščavi. Ta mana je imela razne okuse, pa vender ne vseh, ker niso bili zadovoljni ž njo in so se vedno spominjali mesa in čebule, ki so jo vživali v Egiptu. Nebeška mana pa, presv. rešnje Telo, dela, da so duše, ki jo pobožno in dobro pripravljene prejemajo, resnično tako vesele in zadovoljne, da se jim studi vsako drugo posvetno veselje. Tega notranjega veselja, te sladkosti, ketero vživa duša po svetem obhajilu, ne more nihče ne popisati, ne razložiti, ako je sam ne vživa. Učitelji duhovnega življenja pravijo, da se zgodi neketere krat, da okusi duša to sladkost in duhovno veselje tudi s telesnimi občutki. Osebe pa, ki so res občutile s telesnimi občutki to sladkost, pravijo, da je ne morejo primerjati ne s sladkim mlekom, ne z medom, ne z mano, ne z drugo še tako sladko jedjo in pijačo. Nadalje pravijo, da ima ta nebeška mana tako prijeten duh, da pred njo nima nobene vonjave ne prijetno dišeča vijolica, ne lilija, ne timijan in vse druge dišeče cvetlice. Porečeš jaz pa nisem še okusil te sladkosti in vonjave, kako je to? Ako ne pušča vedno sveto obhajilo duši in še veliko manj telesu te sladkosti, prijetnosti in vonjave, vender čuti duša, ki se dobro pripravlja za sveto obhajilo, v sebi notranji mir, neko nebeško luč, ki jo razsvetljuje, da spozna, kaj je dobro in kaj je slabo; kaj je Bogu všeč in kaj mu je zoperno. Taka duša čuti v sebi

dalje nagnenje do čednosti, v katerih se po svetem obhajilu laglje vadi, in tako napreduje v popolnosti.

Naštel sem ti zdaj, bogoljubni bralec, čvetero dobrot, ki jih moreš zajemati iz svetega obhajila v svoje posvečenje. Sveto obhajilo namreč, kaker uči sv Tomaž Akvinski, hrani naše dušno življenje, podi od nas dušne nasprotnike, množi in širi duši njeno življenje. Sveto obhajilo tedaj spopolnjuje dušno življenje pobožnega kristijana. To moreš videti pri svetnikih in svetnicah božjih. Ti in vsi drugi kristijani, ki se zdaj veselijo v nebesih, so prejemali tu naštete in še veliko drugih dušnih in telesnih dobrot iz svetega obhajila. Ako se jih hočeš vdeleževati tudi ti, pa se moraš pripravljati za sveto obhajilo koliker le moreš dobro; o tem hočem govoriti v drugem odstavku.

Cvetlice iz puščave.

(Po Kr. Šmidu P. H. M.)

Nesebičnost in zadovoljnost.

Cesar Konstantin priporoči enega izmed svojih najljubših prijateljev, ki je bil hudo bolan, in nad katerim so obupali zdravniki, pobožni molitvi svetega Hilarija. Bolnik ozdravi, ter pošlje svetemu možu deset funtov zlata v darilo. Toda Hilarij ne sprejme zlata. Cesarskemu poslancu pokaže ječmenov kruh in dene: „Kedor more biti zadovoljen s tako jedjo, onemu gruča zlata ni več ko gruča persti. Povej cesarju, da se zahvaljujem za njegovo dobrotljivost, in da ga prosim, naj zlato razdeli vbogim.“

Tudi dovoljene veselice si odrekuj.

Opat Hélen je šel mimo starega votlega drevesa, v katerem so se bile naselile čebele. Med je lepo dišal, in dobremu opatu se je vzbujala želja, da bi okusil medu. Pripravlja se, da bi odlomil nekaj plasti, pa reče samemu sebi: „Beži od mene, poželjivost!“ — „Vender, ljubi oče“, izpregovori učenc, ki ga je spremljal, „je li kaj hudega med jesti?“ „Ni nič hudega“, odgovori opat. „Toda grešno bi bilo in pa gerdo, da bi moža vladala poželjivost, namestu da bi on njo krotil.“ Modro je, da se

odpoveduješ dovoljenim veselicam, da moreš tim lažje premagovati nedovoljeno naslajevanje.

Jed trojega okusa.

„Ljubi bratje!“ reče nekoč pobožen opat pri mizi, „dajte, da vam povem sanje, ki sem jih imel nocoj. Sedel sem s tremi brati pri večerji. V ustih prvega je bil ječmenov kruh med; v ustih drugega je bil, kar je; v ustih tretjega pa se je izpremenil v pelin. Od kod je to, da ima eden ter isti kruh trojen okus?“ Bratje niso znali tolmačiti sanj, pa so molčali. Naposled dene opat: „Pervi je vžival svoj košček kruha hvaležno in pobožno; drugi ga je jedel malomarno, brez misli na Boga; tretji ga je grizel z notranjo nezadovoljnostjo, s tihim mermranjem.“ Zadovoljnost in pobožna hvaležnost do Boga nam oslaja vsaki okus. Nezadovoljnost in nehvaležnost do Boga, pa nam greni vsako veselje v življenju. Bogoljubnost sè zadovoljnostjo je velik dobiček.

Kaj je treba k pravemu postu.

Opat Janez je obiskal samotarce v puščavi, da bi videl in se prepričal, koliko so napredovali v kerščanski popolnosti. Ko pride k puščavniku Resiju, ki je v puščavi prebil že štirideset let, in ki nigdar ni jedel, preden ni solnce zašlo, pravi puščavnik: „Sonce, ki vse razsvetljuje, mene nikoli ni videlo, da jem.“ V teh besedah je bilo nekaj samolastne dopadljivosti. Zato odgovori opat Janez: „In mene nikoli ni videlo, da bi bil jezen.“ — Ni dosti, da se nekaj časa zderžuješ jedi; treba je, da se vselej zderžuješ vsega, kar ni pravo. Mož, ki se jedi zderži cel dan, ki od zgodnjega jutra pa do poznega večera ničesar ne je, kaže veliko samozataje: toda več stori, kedor se cel dan varuje vseh, tudi najmanjših pregreškov, in nepotrebnih besedi, ter se čistega ohrani. — V tem pomenu se imamo zmirom postiti, kakor imamo zmirom moliti.

Kaj je bolje, postiti se, delati ali miloščine deliti?

„Post je res prav dobro delo“, reče neki puščavnik. „E, delati je vender brez primera bolje“, odgovori drugi. Tretji pravi: „Miloščino dajati je najbolje, ako se postite in delate, da jo morete deliti.“

Duhovna in telesna hrana.

Opat Janez je živel v poprejšnjih letih sè svojim starišim bratom v eni celi, ter so mu rekli „mali“, ker je bil prav majhine postave. Nebeško premišljevanje se mu je tolikanj priljubilo, da je večkrat dejal: „O da bi bil vender prost vseh pozemeljskih skerbi, kaker sveti angelji, ki nimajo drugega opravka, kaker brez prenehanja Boga hvaliti in častiti“. Da je molil in premišljeval, je prebil po cele dneve v oddaljenih krajih in goščavah, ter je opuščal s svojim bratom na vertu kopati, ter za domačo potrebo derva naklati. Nekega dne ga ni bilo do noči. Ko se je bil stariši brat z delom vtrudil, in Janeza vender še ni bilo, zapre vrata in sede za mizo. Zdaj pride Janez in poterka. „Kedo je izunaj?“ vpraša stariši brat v celi. „Tvoj brat Janez“, odgovori mlajši brat pred vratmi. „Pusti me notri. Tu veter vleče in dežuje, mene pa zebe in lačen sem“. „Ako je tako“, odvrča stariši brat, „nisi ti Janez. Janez je angelj. Ne dela nič več, toraj mu tudi jesti ne bo treba.“ „Oh, odpusti mi, da sem bil tako nespameten“, prosi Janez, „pa odpri mi. Izprevidujem, da sem se napačno obnašal, ter obžalujem“. „To pa stopi notri, ljubi Janez“, prigovarja stariši brat, „pa zapomni si: Ker imamo dušo in telo, imamo ne le moliti, ampak tudi delati. Kedor neče delati, naj tudi ne je“.

Oblači se po okoličnostih.

Neketeri tuji bratje pridejo opata Jožefa obiskat. Najdejo ga na vertu pri delu v prav ponošeni obleki in velikrat zakerpani. Opat gre nato v cerkev ter stopi k altarju v prelepi opravi. H kosilu pa pride v priprosti toda snažni hali, v navadni obleki. „Denes, ljubi oče, smo vas videli v trojni obleki“, omeni najmlajši izmed gostov. „Enkrat prav revno oblečenega, drugič lepo in veličastno, zdaj pa vas vidimo, da niste napravljeni ne slabo ne imenitno“. Opat odgovori: „Sem bil li v slabi obleki slabejši, ali pa v lepi boljši, kakor zdaj v svoji navadni opravi? Ne gleda se na obleko; druga obleka ne stori drugega človeka. Modremu, pobožnemu, dobremu biti, to je glavna stvar. Po tem se hočemo ravnati; potlej ne bo prav nič ležeče na suknji, s katero nas oblačijo okoličnosti“.

O izkorenjevanju hudih nagnjenj.

Star puščavnik in njegovi učenci so delali nekoč na pustih zemlji. Raslo je le nekaj drevesec in pritlikavega germičja. Trudili so se, da bi puščavni ta svet izpremenili v vert. Častitljivi starec je bil vaje, da je med delom svoje učence navračal na dobre misli. Rekel je enemu: „Vidiš tu mlado cipreso. Iztergaj jo“. Učenec jo zlahkoma potegne iz zemlje. „Zdaj pa to le izderi, ki je malo večja“. To je moral učenec prijeti že z obema rokama, da jo je izkorenil. Stari mu pokaže tretjo, tri leta staro, ter mu veli, naj jo izdere. Učenec se napenja sè vsemi močmi, in naposled pokliče tovariša na pomoč. Ali oba sta morala izpoznati, da je ne moreta; drevo je imelo že premočne in pregloboke korenine. „Vidita, ljuba moja sinova“, reče stari oča, „tako je z našimi strastmi. Kader rastejo, takrat je še moči, da jih izkoreninimo. A čim dalje jim damo rasti, tim močnejše so, tim težje jih je izkopati. Ako pa z dolgo navado poženo pregloboke korenine, tedaj nam bo silno težko premagati jih. Zatoraj, draga sinova, mislita zmirom na to, da bosta rastoče strasti precej izkorenjala. Enkrat je vendar treba, da jih vunkaje verzeta. Kar moreta v začetku storiti z majhinim trudom, to bi vama ščasoma dajalo veliko opraviti, ako hočeta otiti pogubljenju“.

Tolažba in svet v izkušnjah.

Eden stariših očetov in mlajši brat sta sekala derva v gozdu, in pri tem sta imela dobre pogovore. Mlajši brat dene: „Oh, tolikrat me obhajajo nečiste misli. Vstavljam se jim; menim pa, da se jih ne bom mogel popolnoma iznebiti, in da ne bom čednosten človek“. Stari odgovori: „Vidiš to sekiro. Kaj more škoditi drevesu, ako ga ni, ki bi jo v roke vzela. Dokler v hudobne misli ne privoliš, ampak jih sè studom odganjaš, ne morejo prav nič škoditi tvoji čednosti. Sicer je pa naše življenje na zemlji vedni boj. A kaker s sekiro izkorenjava ternje in nekoristno germovje, tako moremo boreč se in móleč polagoma krotiti in premagati vse izkušnjave. Potlej bo v našem sercu raslo vse pravo in dobro“.

Gotov pomoček zoper izkušnjave.

Mlad brat pride ves zaskerbljen k staremu očetu, pa mu pravi: „Napadajo me vsakoverstne krive in hudobne misli. Na-

sproti jim postavljam vsakoverstne vzroke in dokaze, ki sem se jih učil po šolah; toda vsa ta vmetalnost mi ne pomaga, da bi jih prevladal. Kaj mi svetujete?“ Starec odgovori: „Ljubi sin, ti si odvergel dobri meč strahu božjega, pa se oborožil s terstiko; z njo ne moreš zmagati. Verni se k strahu božjemu.“ — Strah božji, izlasti pa ljubezen božja vniči in razje vse hude misli, kakor ogenj mahoma vpepeli slamnate bilke.

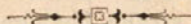
Varuj se krivičnega blaga.

Bogat mož zapove na smertni postelji svojim trem sinovom, naj vbogim in sirotam vernejo neki znesek denarja, za kateri jih je bil ogoljufal. Sinovi obljubijo. Ko oče vmerje, se pogovore, da bodo denar obderžali, ker nihče ne ve za goljufigo. Ko so bili še pri merliču, vstopi star, častitljiv puščavnik, plešaste glave in bele brade. Sinovi se prestrašijo; vender ga prosijo, naj sede. „No, častiti oče, kaj ste nam dobrega in novega prinesli iz puščave?“ prašajo sinovi puščavnika. „Nič dobrega“, odgovori resni stari mož. „Ko hodim po puščavi, se mi je zdelo, kakor da slišim iz strahotne globočine črnega skalovja glas, ki je tulil: „Gorje mi! Ušla mi je duša oderuha, ki sem jo imel že toliko let v zankah. Svojim trem sinovom je zapovedal, da povernejo krivično blago“. Nato se drugi glas zakrohota: „Ne žaluj, veseli se velikoveč. Namestu ene duše, dobimo beržkone še tri v naše kremplje“. „Te tri duše smo mi“, reče stariši brat prestrašen. „Glasova, ki ste ju slišali, sta bila hudobnih duhov. Očetovo povelje hočemo izveršiti, in tuje blago poverniti“. „Tako bomo storili“, pritegujeta druga dva brata. „Hvaljen bodi Bog!“ reče puščavnik. „Vaš rajni oče so mi pred smertjo povedali, kaj vam bodo naložili. Meni pa so veleli, naj preiskujem, če ste storili, kakor so vam rekli. Storite zdaj! Dajte sirotam, kar je njihovega, in rešite svoje duše. Kedor ima vedoma krivično blago, se izveličati ne more“.

Premaguj jezo.

Moder opat je rekel: „Jeza se kaže v sercu, v obličju, na jeziku, v delih. Ako jo hočeš premagati, to se varuj, da ti ne pride v serce. Ako se ti je vkrala v serce, to brani, da ti ne ujde na obličje. Ako se je spravila tudi tjakaje, kroti jezik, da ne zajde v besede. Ako se je zgodilo tudi to, pazi vender, da se jeza ne izpreverže v dejanje“. Kar je tukaj rečenega o jezi, velja o vseh strastih, ki v sercu človekovem nastajajo, ki mu obličje

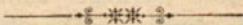
gerde, ki ga v hudobne besede zapeljujejo, in gonijo v pogubna dejanja. Sè vso skerblijivostjo si varuj serce, pa si ovaruješ življenje.

Zahvala za vslišano molitev.

Bogu vsegamogočnemu, Božjemu sercu Jezusovemu, Materi Božji, sv. Jožefu, sv. Frančišku in sv. Antonu Padovanskemu se zahvaljujejo :

Neki tretjerednik z Notranjskega za zboljšano zdravje ; tretjerednica iz Vipave za mnoge dušne in telesne dobrote ; tretjerednik goriške skupščine za nazaj dobljeno reč, ki se je bila zgubila ; J. V. iz Ormuža za ozdravljenje bolezni v zobeh ; T. K. od Slovengradca za vslišano molitev v štirikratni veliki zadregi ; L. P. od ravno tam za vslišanje v mnogih primerih ; F. P. z Goriškega za ozdravelo živino ; nekedo iz Trebovelj za vslišano prošnjo ; neka tretjerednica s Cerkljanskega za naglo pomoč v hudi stiski pri živini.

Priporočilo.

V pobožno molitev se priporočajo :

Č. P. Marijó filj Banač, mašnik 1. reda sv. Frančiška, † v Brežicah 8. avg. t. l. v svojem 86. letu ;

vmerle tretjerednice skupščine goriške : Rozalija (M. Magdalena) Kogoj iz Podmelca ; fojanske : Katarina Sfligoj ; drežniške : Neža Zajec, Marija Dobravec, Katarina Jarec, tretjerednik Anton Sivec ; tomajske : Marija Jurca, Lucija Štok.

Dalje priporoča T. S. tretjerednica v Gorici svojo bolno mater, svoje brate in sestre, kaker tudi sebe ; M. P. iz Dolge njive priporoča sebe, da bi ji Bog dal ljubo zdravje, ker je že dolgo bolehná, in vse svoje domače, posebno eno osebo za pravo spoznanje itd. ; neka tretjerednica se priporoča v dušnih in telesnih zadevah ; neki gospodar in gospodinja v velikih stiskah pri živini ; neka oseba za spreobrnjenje ; neka oseba, da bi Bog spreobrnil nje dolžnika, da bi ji plačal ; neka tretjerednica iz Vipave.

